

Letopis Vincenciův a Jarlochův. Přel a k vyd . připravil František Heřmanský, předmluva Zdeněk Fiala. Praha 1957 (= Živá díla minulosti 13).

Letopis Vincencia, kanovníka kostela pražského. In: Kosmův letopis český s pokračovateli Fontes rerum Bohemicarum II. Vyd. Josef Emler. Praha 1874, s. 414-415.

Léta od vtělení Páně 1145 moravský biskup pan Jindřich podnikl s knížetem Otou zbožnou pouť do Říma; u brány zemské se s ním setkal Konrád Moravský, předstíraje mír a přátelství, a pokorně ho prosil, aby jeho prostřednictvím mohl dosáhnouti milosti pana vévody Vladislava. A tak u celnice úsobrnské před kostelem ho velmi sladkou řečí úskočně klamal, že podle jeho rady učiní vše, co by vedlo k míru, a vrátil se do svého sídla.

Ale hned v prvním tichu nočním se ozbrojí se svými zločinnými společníky jako proti nepříteli brněním a ostatními válečnými nástroji a tak vytáhne na svého svrchuřečeného pastýře, aby ho buď zabil, nebo zajal. Když však již přitáhli k samé vsi, kde biskup klidně v pokoji spal, bránil jim tam jen potok, který bylo dosti těžko přejít; tu jeden jako z vnuknutí Páně na znamení, aby mohl svrchuřečený biskup uniknout, zapěl válečnou píseň. Nejdříve ji uslyšel Mukar, mnich šedého řádu, jenž vzbudil biskupa zachovávajícího mlčení a volal, aby rychle utekl smrti; a někteří zbožní mužové z jeho družiny ho zabalili jen do kožešin, jimiž byl přikryt, obuli do prostých škorní a pomohli mu přes plot u domu. Poodešel jen kousek odtud a modle se schoval se v křoví a sněhových závějích.

Vetřelci pak prudkým nápirem vrazili do jeho ložnice a našli tam některé řeholní kanovníky téhož řádu a jednoho z nich, jménem Lukáše, posekali meči, pokládajíce ho za biskupa. Když však zjistili, že to není on, silně jej zřackovali a zpoličkovali, oloupili ho i ostatní bratry a zanechali ho položivého. Někteří pak obklíčili dvůr s pochodněmi, aby (biskup) nemohl uniknout, přičemž mu koně šlapali po rukou, a sypali na něj hořící jiskry z pochodní, ale v křoví ho neviděli, protože ho anděl z nebe chránil.

Vůdce zločinného vojska pak rozkázal spálit domy, aby uhořel, kdyby byl někde v úkrytu schován. Když však zvěděli, že vyvázl, sebrali peníze, které měl na cestu do Říma, vyloupili jeho kapli, uloupili cestovní i válečné koně bojovníků i potahy poddaných a obrali jejich majitele, každý jak mohl. A potom, jako by dobyli šťastného vítězství, rozdělali uprostřed dvora převeliký oheň, a stojíce okolo svého vůdce, občerstvovali se po tak veliké námaze z rozličných číší, které tam našli, a pak velmi smutně odtamtud odtáhli, protože nedosáhli splnění svých přání.

Kdyby byl dobrý pastýř z rukou svých oveček takto nevyvázl, byl by výsledek ukázal, jakou lásku k němu jeho ovečky chovají. Ale jeden sedlák hledal o půlnoci své voly a přišel k místu, kde se řečený biskup skrýval, a tu biskup po tolika úzkostech poznal, že je to jeden z jeho čeledí, potichu na něho zavolal a poprosil ho, aby mu pokud možno přivedl svého otce, jménem Gvozdlu, s nějakým vozíkem nebo dobytčetem.

Ten to vskutku oznámil otcí, i smilovali se nad svým pánem a z lítosti přivedli mezka, kterého měli. A protože prosil, aby ho co nejrychleji vyvedli ze země, obalili tak velikému pánu nohy místo holínek senem, oblékli ho do svých selských šatů, posadili na mezka a s velikou námahou ho převedli cestou necestou a nejhoršími sněhovými závějemi až do Litomyšle. A tak unikl dobrý muž, chráněn pravicí Boží, rozličným nebezpečstvím smrti.

...

Léta od vtělení Páně 1146 svrchuřečený biskup přednesl panu Vladislavovi stížnost na úklady, jež proti němu nastrojili, a odebral se z téhož důvodu do Říma; tam předložil panu papeži Eugenici v té věci žalobu a dostal list, že sám papež dal Konráda do klatby. Přinesl jej do Čech a v Praze vyhlásil jménem papeže i svým klatbu nad ním i jeho pomocníky.